

BIJBELSE ECONOMIE

Inleiding

De Bijbel heeft er wel het één en ander over te zeggen.

De huidige economie is volledig uit de hand gelopen. Langzaamaan komt men erachter dat op een ander systeem moet worden overgegaan, op sociale economie. Dat heeft te maken met de wijze waarop mensen met elkaar omgaan. Dat systeem kent de Bijbel en geeft er ruime instructies over.

De Heer gaf Zijn wet op de Sinai. Het volk mocht aangeven of ze ermee akkoord gingen of niet en het zei: 'Al wat de HEERE gesproken heeft, zullen wij doen'. Hoewel, een deel van het volk was het er kennelijk niet mee eens en is toen weggetrokken. Maar de Heer zei: 'Als jullie in Mijn land en als Mijn volk willen leven, dan zijn dit de instructies'. Een soort grondwet voor het volk dus.

De Bijbel is er niet in de eerste plaats om in onze noden te voorzien. Het gaat er niet om dat wij er wat aan hebben. God doet een werk in de wereldgeschiedenis en daar hebben we alleen wat aan als we ons daaraan onderwerpen.

'Als je je daaraan houdt, dan zal Ik je zegenen; doe je dat niet, dan word je uit Mijn land verwijderd.'

We weten hoe het gegaan is. Het liep op niets uit, omdat Israël verzuimde zich aan de wet te houden. De mens wordt gedreven door hebzucht, macht, megalomanie en dat lukt het best via de weg van de criminaliteit. Hoe houdt de Nederlandse overheid haar macht? Door handel in verdovende middelen, door afpersing enzovoort. Het staat er niet best voor met ons economisch systeem.

Het is niet onze boodschap te prediken hoe het wel moet, maar hoe je tot geloof komt in de Heere Jezus Christus.

Wij vinden in de Mozaïsche wet een sociaaleconomisch stelsel zoals dat in de 1000 jaren zal worden toegepast. Men beweert dat dit vroeger ook in Israël werd toegepast. Maar zo ging het niet. Israël deed niet aan sabbat- en jubeljaren. Daarom ging Israël 70 jaar in ballingschap (70 jaar van verwoesting). Want waarom zou je je land een jaar lang braak laten liggen? Daar gaat je rendement. Maar God had beloofd dat het dan dik in orde zou komen. Het was Gods land en Hij had beloofd dat Hij voor dat land zou zorgen.

Geld heeft in zichzelf geen waarde. De grondstoffen zijn gratis, alleen arbeid levert geld op. Als ieder z'n eigen stukje grond heeft, levert dat door bewerking wat op. En als je wat over hebt, kun je dat ruilen voor iets anders.

Vroeger had je geen geld. Geldebiljetten worden uitgegeven door banken (bankbiljetten). Tegen inlevering kon je vroeger een bepaalde hoeveelheid goud krijgen. Dat goud hebben ze inmiddels weggehaald; dat betekent dus dat geld daarom tegenwoordig in zichzelf niets meer waard is.

Dat is een merkwaardig fenomeen: alles draait om geld en geld is niets meer waard. Alle staatsschulden bestaan alleen maar uit cijfers met nulletjes. Het is één groot misverstand.

Ja, de economie stagneert, maar waarom? Wij werken nog steeds net zo hard. Het is echt allemaal niets. Het zijn afspraken die men gemaakt heeft, maar het is gebakken lucht.

Het enige waardevolle in deze wereld is onroerend goed. Dat is een stuk grond met eventueel daar wat op gebouwd. Het blijft daar liggen en gaat niet weg. Het enige nadeel is dat onroerend goed verhandeld mag worden.

Belachelijk die prijzen! En waarvoor? Voor een paar stenen = gewoon aarde. Aan grondstoffen heb je nauwelijks kosten. Waarom is het dan zo duur? Omdat de overheid het duur maakt.

In de Bijbel bestaat dat helemaal niet. Daarin bestaat niet zoiets als eigendomsrecht op grond. Je zoekt naar een plek om te gaan wonen en vestigt je daar. Abraham zei tegen Lot: 'Kies maar'. Zo ging Lot de ene kant op en Abraham de andere. Van wie was die grond? Van niemand. Waar komen wij Nederlanders vandaan? Van over de Kaukasus. Van wie was dat land oorspronkelijk? Van niemand. En toen het vol werd, trok men verder naar het westen, totdat ze uiteindelijk in Kennemerland terechtkwamen. Berend Botje ging zelfs helemaal naar Amerika.

Op een gegeven moment ging men hekken plaatsen en zei toen: 'Deze grond is van mij'. Toen begon het gedonder.

In de Bijbel is al het land van de Heer en Israël kreeg het in bruikleen. Het beloofde land werd eerst verdeeld in 12 stukken (de Levieten kregen geen land, maar wel 48 steden) en van die grond moest men leven (moestuintje). Als je in de winter op het land niets te doen had ging je wat anders doen, bijvoorbeeld netten boeten.

Een grondgebied brengt wat op. De grond van Aser zou rijk zijn aan mineralen. Dat is in Kanaän niet het geval, maar waar ze uiteindelijk terechtkwamen wel. De zegeningen uit Genesis 49 zijn dus profetieën.

Het stuk grond dat een bepaalde stam kreeg toegewezen zou niet alleen binnen dezelfde stam blijven, maar zelfs binnen dezelfde familie. Dat zou voor altijd zo zijn. Niet van één persoon, maar van een familie, met een familiehoofd. De eerstgeborene van de familie zou zorg dragen voor de continuering van het erfbezit. Die grond werd hun door het lot toebedeeld.

Lot = in het Engels 'een stuk grond'

Lev. 25: 23 Het land zal ook niet voor altoos verkocht worden; want het land is het Mijne, dewijl gij vreemdelingen en bijwoners bij Mij zijt.

Land kon dus verkocht worden, al was dat oneervol. Maar als iemand z'n schulden moest betalen, dan moest hij z'n land of zichzelf verkopen. Dat kon, maar het land was van God.

24 Daarom zult gij, in het ganse land uwer bezitting, lossing voor het land toelaten.

Als iemand om wat voor reden dan ook zijn land te gelde had gemaakt, dan nog hadden familieleden het recht om het land terug te kopen. En als het jubeljaar aanbrak werd al het onroerend goed teruggegeven aan de eigenaar of aan zijn erfgenaam. Niet dat men dat deed, maar zo was het wel voorgeschreven.

Als de lossers van zijn recht gebruik maakte om het land terug te kopen, hoefde over de prijs niet onderhandeld te worden. want die stond gewoon vast, in zilver of in goud.

Het grote probleem in de huidige maatschappij is niet het verschil tussen arm en rijk, maar het grootgrondbezit. In de Bijbel bestaat dat niet. Daar heb je grondbeheer. Speculatie bestaat dus niet, maar dat is wat de tegenwoordige overheid doet. Dat is crimineel, misdadig! Grond is van de Heer.

Gemiddeld wordt onroerend goed elke 7 jaar verkocht. Dus de overheid vangt elke 7 jaar weer geld. Bovendien, alleen al omdat een onroerend goed van jou is, moet je daarvoor betalen (WOZ). Het is de bedoeling dat je de mensen arm maakt, dan moeten ze lenen. Door de aflossingsvrije hypotheek kunnen mensen nog meer lenen en dus kunnen de huizenprijzen omhoog en dus vangt de overheid weer meer. En de arme drommel betaalt.

We staan inmiddels zover van de Bijbel af.

Het land is van de HEERE

Het land is van de Heere. Alleen huizen die in een bemaarde stad verkocht werden konden tot een jaar na verkoop nog gelost worden. Daarna ging het huis definitief over naar de nieuwe eigenaar. In de stad had men een ambacht; dat had niets met de productie van het land te maken. Aan te raden is om in dit verband heel Lev. 25 uit te lezen.

Bijbelteksten over dat het land van de HEERE is:

Deut. 32: 43 Juicht, gij heidenen, *met* Zijn volk! want Hij zal het bloed Zijner knechten wreken; en Hij zal de wraak op Zijn tegenpartijders doen wederkeren, en verzoenen **Zijn land en** Zijn volk.

2 Kron. 7: 20 Zo zal Ik hen uitrukken uit **Mijn land**, dat Ik hun gegeven heb, en dit huis, dat Ik Mijn Naam geheiligd heb, zal Ik van Mijn aangezicht wegwerpen, en zal het tot een spreekwoord en spotrede onder alle volken maken.

Jes. 14: 2 En de volken zullen hen aannemen, en in hun plaats brengen; en het huis Israëls zal hen erfelijk bezitten **in het land des HEEREN** tot knechten en tot maagden;

- Jer. 11: 15 Wat heeft Mijn beminde **in Mijn huis** *te doen*, dewijl zij die schandelijke daad *met* velen doet, en het heilige vlees van u geweken is? Wanneer gij kwaad *doet*, dan springt gij op van vreugde.
- Hos. 9: 3 Zij zullen **in des HEEREN land** niet blijven; maar Efraïm zal weder in Egypte keren, en zij zullen in Assyrië het onreine eten.
- Joël 2: 18 Zo zal de HEERE ijveren **over Zijn land**, en Hij zal Zijn volk verschonen.
- Joël 3: 2 Dan zal Ik alle heidenen vergaderen, en zal hen afvoeren in het dal van Jósafath; en Ik zal met hen aldaar richten, vanwege Mijn volk en Mijn erfdeel Israël, dat zij onder de heidenen hebben verstrooid, **en Mijn land gedeeld**;

Verdeling van het land

Het land Kanaän bleef weliswaar van de Heer, maar Hij gaf het aan de Israëlieten tot een erfelijke bezitting. Iedere stam en iedere familie binnen een stam, kreeg een bepaald stuk grond toegewezen, dat voor altijd hun bezit zou blijven. En ook al zou het om bepaalde redenen verkocht worden, dan nog ging het in het jubeljaar weer terug naar de oorspronkelijke bezitter. Het land werd door het lot toegewezen, rekening houdend met de grootte van de familie.

Bijbelteksten over de verdeling van het land:

- Num. 26: 53 Aan dezen zal het land uitgedeeld worden ter erfenis, naar het getal der namen.
- 55 Het land nochtans zal door het lot gedeeld worden; naar de namen der stammen hunner vaderen zullen zij erven.
- 56 Naar het lot zal elks erfenis gedeeld worden, tussen de velen en de weinigen.
- Num. 33: 53 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen, en daarin wonen; want Ik heb u dit land gegeven, om hetzelfde erfelijk te bezitten.
- 54 En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen door het lot, naar uw geslachten; dengenen die veel zijn, zult gij hun erfenis meerder maken, en dien, die weinig zijn, zult gij hun erfenis minder maken; waarheen voor iemand het lot zal uitgaan, dat zal hij hebben; naar de stammen uwer vaderen zult gij de erfenis nemen.

- Deut. 19: 14 Gij zult uws naasten landpale, die de voorvaderen gepaald hebben, niet verrukken in uw erfdeel, dat gij erven zult, in het land, hetwelk u de HEERE, uw God, geeft, om dat erfelijk te bezitten.
- Joz. 14: 1 Dit is nu hetgeen de kinderen Israëls geërfd hebben in het land Kanaän: hetwelk de priester Eleázar, en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden der vaderen van de stammen der kinderen Israëls, hun hebben doen erven;
2 Door het lot hunner erfenis, gelijk als de HEERE door den dienst van Mozes geboden had, aangaande de negen stammen en den halven stam.
- Num. 27: 1 Toen naderden de dochteren van Zeláfead, den zoon van Hefer, den zoon van Gilead, den zoon van Machir, den zoon van Manasse, onder de geslachten van Manasse, den zoon van Jozef (en dit zijn de namen zijner dochteren: Machla, Noa, en Hogla, en Milka, en Tirza);
2 En zij stonden voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Eleázar, den priester, en voor het aangezicht van de oversten, en van de ganse vergadering, aan de deur van de tent der samenkomst, zeggende:
3 Onze vader is gestorven in de woestijn, en hij is niet geweest in het midden van de vergadering dergenen, die zich tegen den HEERE vergaderd hebben in de vergadering van Korach; maar hij is in zijn zonde gestorven, en had geen zonen.
4 Waarom zou de naam onzes vaders uit het midden van zijn geslacht weggenomen worden, omdat hij geen zoon heeft? Geef ons een bezitting in het midden der broederen van onzen vader.
5 En Mozes bracht haar rechtzaak voor het aangezicht des HEEREN.
6 En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:
7 De dochteren van Zeláfead spreken recht; gij zult haar ganselijk geven de bezitting ener erfenis, in het midden van de broederen haars vaders; en gij zult de erfenis haars vaders op haar doen komen.
8 En tot de kinderen Israëls zult gij spreken, zeggende: Wanneer iemand sterft, en geen zoon heeft, zo zult gij zijn erfenis op zijn dochter doen komen.
9 En indien hij geen dochter heeft, zo zult gij zijn erfenis aan zijn broederen geven.

- 10 Indien hij nu geen broederen heeft, zo zult gij zijn erfenis aan de broederen zijns vaders geven.
- 11 Indien ook zijn vader geen broeders heeft, zo zult gij zijn erfenis geven aan zijn naastbestaande, die hem de naaste van zijn geslacht is, dat hij het erfelijk bezitte. Dit zal den kinderen Israëls tot een inzetting des rechts zijn, gelijk als de HEERE Mozes geboden heeft.

Zie over de dochters van Zeláfead ook Num. 36: 2 en verder; Joz. 17: 3 – 6. In Num. 36 is te lezen dat als een vrouw voor de erfenis van haar vader in aanmerking wenste te komen en ging trouwen, zij wel met een man uit haar eigen stam moest trouwen, want anders zou ze de erfenis mislopen. Deze opgenomen bepalingen zijn van belang omdat de troon van David vererfd werd via een vrouw uit zijn eigen huis. Je kunt al die wetten niet los van elkaar zien.

Maten en gewichten

Abraham kocht ooit een akker van de Hethiet Efron, om Sarah te kunnen begraven.

- Gen. 23: 9 Dat hij mij geve de spelonk van Machpéla, die hij heeft, die in het einde van zijn akker is, dat hij dezelve mij om het volle **geld** geve, tot een erfbegravenis in het midden van u.
- 16 En Abraham luisterde naar Efron; en Abraham woog Efron het **geld**, waarvan hij gesproken had voor de oren van de zonen Heths, vierhonderd sikkelen **zilvers**, onder den koopman gangbaar.

Het geld dat Abraham voor de akker moest betalen was 400 sikkelen zilver. In vers 9 en 16 staat in de grondtekst niet 'geld', maar 'zilver', hetzelfde Hebreeuwse woord dat in vers 16 voor zilver gebruikt wordt.

Zilver = keceph.

Zilver staat voor verlossing en is hetzelfde als lossen. Verlossing houdt in dat iemand vrijgekocht wordt uit de banden (slavernij bijvoorbeeld). Zo ook wanneer iemand zijn erfenis kwijtgeraakt is. Hij moet dan gelost worden om weer helemaal vrij te zijn.

In de tabernakel stonden heel wat dingen op zilveren voeten; dat is dankzij de verlossing die in Christus Jezus is. Hij heeft ons gekocht (dat gaat niet over geld). Zilver is in zichzelf wel wat waard.

Zilver en geld zijn dus synonieme begrippen. Het Franse woord voor geld bijvoorbeeld = argent. Datzelfde woord gebruikt het Frans ook voor zilver.

Een sikkel is een hoeveelheid gewicht. De waardebepaling is dus niet in rekeneenheden, in bankbiljetten, maar in zilver of goud. Daaruit volgt dat prijzen in de Bijbel vast behoren te zijn. Dat zijn vaste waarden. Je hebt ook vaste maten

en gewichten.

Dat is bij geld in de vorm van bankbiljetten wel anders. De overheid heeft grote invloed op de waarde van de euro. Als er teveel schulden zijn, wordt de munt gedevalueerd. Zo betaal je je schulden. Je pensioen gaat daarmee natuurlijk ook naar beneden. Nu wil men de munteenheid op een vast niveau houden, maar dat gaat niet, want dan kunnen we de schuld niet meer betalen.

Vaste maten, gewichten en prijzen werken in het huidige systeem dus niet. Hoezo kost iets een tientje? Als de waarde van dat tientje daalt, is dat tientje geen tientje meer waard. Denk ook eens aan de geldwisselaars in het Midden-Oosten met hun koersen. Die gasten verdienen goudgeld.

Als je geld naar de bank brengt, moet je daarvoor betalen, maar als je het eraf haalt moet je ook betalen. En als de bank van jou een tientje krijgt, mogen zij dat bedrag weer tien keer uitlenen. Dat kan alleen maar als geld niets waard is.

Waar haalde de toenmalige minister van Financiën, Wouter Bos, tijdens de financiële crisis in 2008/2009 al die miljarden vandaan om de banken overeind te houden? Gewoon, opschrijven.

Geld bestaat dus eigenlijk niet. Het ware beter geweest als voor het handelsverkeer edele metalen gebruikt werden.

- Deut. 25: 13 Gij zult geen tweeërlei weegstenen in uw zak hebben, een groten en een kleinen.
- 14 Gij zult in uw huis geen tweeërlei efa hebben, een grote en een kleine.
- 15 Gij zult een volkomen en gerechten weegsteen hebben; gij zult een volkomene en gerechte efa hebben; opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u den HEERE, uw God, geven zal.
- 16 Want al wie zulks doet, is den HEERE, uw God, een gruwel; ja, al wie onrecht doet.

Weegstenen = stenen van een bepaald gewicht.

Hoe zwaar is een kilo? Zoals deze steen. Hoe weten we dat? Omdat het erop staat. Als je de boel wil belazeren, dan gebruik je twee stenen, één voor de inkoop en één voor de verkoop.

In het Engels is 'stone' een gewichtseenheid van ongeveer 6,35 kg.

Efa = inhoudsmaat. Ook handig als je daar twee van hebt. Maar dat is den HEERE een gruwel.

Gruwel = algemene term voor afgoderij; iemand dienen naast God.

Van ieder die zich niet aan Gods regels houdt, worden zijn dagen niet verlengd. Het volk was erop uit de ander een oor aan te naaien. Gewoon crimineel gedrag. In andere landen is dit ook heel normaal.

Enkele Bijbelteksten die over maten en gewichten gaan:

- Deut. 25: 15 Gij zult een volkomen en gerechten weegsteen hebben; gij zult een volkomene en gerechte efa hebben; opdat uw dagen verlengd worden in het land, dat u den HEERE, uw God, geven zal.
- 16 Want al wie zulks doet, is den HEERE, uw God een gruwel; ja, al wie onrecht doet.
- Lev. 19: 35 Gij zult geen onrecht doen in het gericht, met de el, met het gewicht, of met de maat.
- 36 Gij zult een rechte wage hebben, rechte weegstenen, een rechte efa, en een rechte hin; Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland uitgeleid heb!
- Spr. 11: 1 Een bedriegelijke weegschaal is den HEERE een gruwel; maar een volkomen weegsteen is Zijn welgevallen.
- Spr. 16: 11 Een rechte waag en weegschaal zijn des HEEREN; alle weegstenen des zaks zijn Zijn werk.
- Spr. 20: 10 Tweeërlei weegstenen, tweeërlei efa is den HEERE een gruwel, ja die beide.
- Ezech. 45: 10 Een rechte waag, en een rechte efa, en een rechte bath zult gij hebben.
- 11 Een efa en een bath zullen van enerlei mate zijn, dat een bath een tiende deel van een homer houde; ook een efa het tiende deel van een homer; de mate daarvan zal zijn naar den homer.

Hier, in Ezech. 45, gaat het over het Messiaanse Rijk.

- Amos 8: 5 Zeggende: Wanneer zal de nieuwe maan overgaan, dat wij leeftocht mogen verkopen? en de sabbat, dat wij koren mogen openen? verkleinende de efa, en den sikkelt vergrotende, en verkeerdelijk handelende met bedriegelijke weegschalen;

Amos spreekt over de 10 stammen en gaat over de omstandigheden tot aan de dag des Heeren. Het gaat dus over de Angelsaksische volkeren.

- Mich. 6: 11 Zou ik rein zijn, met een goddeloze weegschaal en met een zak van bedriegelijke weegstenen?
- 12 Dewijl haar rijke lieden vol zijn van geweld, en haar inwoners leugens spreken, en haar tong bedrieglijk is in haar mond;

Lenen en ontlenen

Onroerend goed is de enige echte bezitting, een kostbare aangelegenheid. Dat brengt ons bij het kredietwezen. Waar gaat dat over?

Ons systeem wordt in stand gehouden door leningen. Het wordt duurder en duurder, waardoor je nog meer moet lenen. Heb je geen geld, dan leen je geld en heb je wel geld, dan leen je het uit. Economie is dus schuiven met geld. De Bijbel zegt daarover dat als je geld uitleent tegen rente, je een moordenaar bent. Het is vergif, je gaat eraan dood.

In het sabbatjaar werden alle schulden weggestreept.

In de Bijbel wordt geld uitlenen of ontlenen (= lenen) beschouwd als een noodmaatregel voor de nooddruftigen en dus doet men dat niet uit winstbejag maar uit filantropie. God heeft de blijmoedige gever lief.

Dus, waarom helpen? Om een groot en welbehagelijk werk te doen... en het houdt de economie aan de gang.

Waarom leent een bank geld uit? Om de economie op gang te houden. Waarom ontwikkelingswerk? Dan kunnen wij de landen die ontwikkelingsgeld gekregen hebben weer wat verkopen.

Ons moderne economische systeem is gebaseerd op schuld. Aan de rentepercentages weten we of het goed met de economie gaat of niet. Als de prijzen oplopen zeggen we dat het goed gaat. Voor Wie? Ja, voor de overheid.

- Deut. 15: 1 Ten einde van zeven jaren zult gij een vrijlating maken.
2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldheer, die zijn naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijn naaste of zijn broeder niet manen, dewijl men den HEERE een vrijlating heeft uitgeroepen.
3 Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uw broeder hebt, zal uw hand vrijlaten;
4 Alleenlijk, omdat er geen bedelaar onder u zal zijn; want de HEERE zal u overvloediglijk zegenen in het land, dat u de HEERE, uw God, ten erve zal geven, om hetzelfde erfelijk te bezitten;
5 Indien gij slechts de stem des HEEREN, uws Gods, vlijtiglijk zult gehoorzamen, dat gij waarneemt te doen al deze geboden, die ik u heden gebiede.
6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, zo zult gij aan vele volken lenen; maar gij zult niet ontlenen; en gij zult over vele volken heersen; maar over u zullen zij niet heersen.

Het gaat hier over het sabbatsjaar. Bij het jubeljaar wordt al het onroerend goed teruggegeven aan de rechtmatige eigenaar, de familie.

- 7 Wanneer er onder u een arme zal zijn, een uit uw broederen, in een uwer poorten, in uw land, dat de Heere, uw God, u geven zal, zo zult gij uw hart niet verstijven, noch uw hand toesluiten voor uw broeder, die arm is;

Het bezorgen der armen. Waarom zouden wij geld ontlenen of uitlenen? Omdat er nood is. 'De armen zijn altijd bij ons', is een oudtestamentische uitdrukking. Armen zijn er altijd. Het gaat over armen die behoren tot het eigen volk. Een volk = dezelfde familie. Dat begrip kennen wij niet meer en daarom weten we ook niet meer waarom er grenzen liggen.

- 8 Maar gij zult hem uw hand mildelijk opendoen, en zult hem rijkelijk lenen, genoeg voor zijn gebrek, dat hem ontbreekt.

Omdat hij arm is. Er is iets niet wat er had moeten zijn en dat noemen we gebrek. Als je kunt geven, zou je dat rijkelijk doen, want de Heer heeft daar een welgevallen aan.

- 9 Wacht u, dat in uw hart geen Belials-woord zij, om te zeggen: Het zevende jaar, het jaar der vrijlating, naakt; dat uw oog boos zij tegen uw broeder, die arm is, en dat gij hem niet gevet; en hij over u roepe tot den HEERE, en zonde in u zij.

Belials-woord = het woord van de duivel. Er wordt in het midden gelaten of het gaat over geven of lenen. In het jaar der vrijlating scheld je alles kwijt. Het gaat niet alleen over geven, maar ook over lenen.

- 10 Gij zult hem mildelijk geven, en uw hart zal niet boos zijn, als gij hem geeft; want om dezer zake wil zal u de HEERE, uw God, zegenen in al uw werk, en in alles, waaraan gij uw hand slaat.

Je geeft iets weg, nou ja, je leent iets uit, maar de kans is klein dat je het terugkrijgt. De belangrijke factor die men daarin doorgaans vergeet is die van de Heer. De Heer zal namelijk zegenen. Hoe? Geen idee, maar Hij doet dat. Het gaat om het beginsel dat we in alles zouden vertrouwen op de Heer. We zouden daarom niet lenen aan rijken, zodat zij nog meer krijgen, maar aan armen, want zij hebben het nodig. Geld is niets, dus kun je er ook geen vergoeding voor vragen. Je zou het gewoon geven omdat er behoefte is. Dat geldt binnen Israël, voor iedereen binnen de poorten. Men zou geen geld lenen van het buitenland, maar wel aan het buitenland. Dat moet wel terugbetaald worden. Als je leent van het buitenland, ben je daarna een slaaf.

Spr. 22: 7 De rijke heerst over de armen; en die ontleent, is des leners knecht.

Israël is het volk van God en zou daarom niet afhankelijk worden van het buitenland. Omgekeerd kun je de buitenlanders uitnodigen om deel uit te maken van je eigen volk = proseliet.

In de toekomst zullen alle volken deel uitmaken van dat ene Israëlitische wereldrijk, onder de enige High King. Dan gelden de wetten van het Koninkrijk voor alle mensen.

Van de Gemeente staat: 'Zijt niemand iets schuldig dan elkander lief te hebben' (Rom. 13: 8), maar wij leven in een samenleving waarin iedereen vooral zichzelf liefheeft.

Het idee dat men voor elkaar zou zorgen en naar elkaar zou omzien is Bijbels en sociaal.

Rom. 15: 1 Maar wij, die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelven te behagen.

Zo zou de samenleving eruit behoren te zien. 'En als je je er niet aan houdt, dan zal Ik je krijgen.' Dat is ook gebeurd.

Er is dus geen garantie dat je je uitgeleende geld ooit terugkrijgt. In het sabbatjaar ben je het sowieso kwijt. Daarom heeft Israël het sabbatjaar nooit gehouden. Schuldig dus de zwakheden der onsterken te dragen. Als je dat zo doet, dan zal de Heer je zegenen, maar indien wij Hem verloochenen, dan zal Hij ons verloochenen. Dan zal Hij niet naar ons omzien; dan houdt Hij nu vandaag ook geen rekening met ons.

Zien wij om naar de Heer? Zijn wij een blijmoedig geveer? Het gaat om de praktijk van ons leven. Wij zitten nu eenmaal in een economisch systeem, maar het gaat om je manier van denken en hoe je dat toepast in de praktijk van je leven.

Deut. 15: 6 Want de HEERE, uw God, zal u zegenen, gelijk als Hij tot u gesproken heeft, zo zult gij aan vele volken lenen; maar gij zult niet ontlenen; en gij zult over vele volken heersen; maar over u zullen zij niet heersen.

Want wie ontleent, is des leners knecht.

Deut. 28: 12 De HEERE zal u opendoen Zijn goeden schat, den hemel, om aan uw land regen te geven te zijner tijd, en om te zegenen al het werk uwer hand; en gij zult aan vele volken lenen, maar gij zult niet ontlenen.

13 En de HEERE zal u tot een hoofd maken, en niet tot een staart, en gij zult alleenlijk boven zijn, en niet onder zijn; wanneer gij

horen zult naar de geboden des HEEREN, die ik u heden gebiede te onderhouden en te doen;
44 Hij (de vreemdeling) zal u lenen, maar gij zult hem niet lenen; hij zal tot een hoofd zijn, en gij zult tot een staart zijn.

Als je van een vreemdeling leent, dan wordt hij de baas over je. En als je je niet houdt aan al deze inzetten, dan zullen al deze oordelen, zoals beschreven in Deut. 28, over je komen.

Rente, woeker en overwinst

Als je meer rente vraagt dan de overheid toestaat, dan heet dat woeker.

Loan sharks = crimineel. Maar zo steekt onze wereld in elkaar.

In de Bijbel is iedere vorm van rente woeker. Alle rente is dus verboden. Hier, in deze maatschappij, bepaalt de overheid de norm en als je meer vraagt ben je crimineel.

Armen worden uitgebuit, rijken niet.

Aan het kredietwezen zit rente vast.

Buiten de Bijbel om zijn er ook mensen die bezwaar hebben tegen rente, want rente is per definitie betaling van armeren aan rijkere. Dat kan ook op hoger niveau; dan betaalt de rijke aan iemand die nog rijker is. Geld stroomt dus altijd van arm naar rijk. Dat is onze economie.

Dat kan geen stand houden. Op een gegeven moment devalueert de munt en op den duur houdt het op.

Datzelfde economisch systeem is op grond van die rente ook gebaseerd op groei. Die twee dingen hangen met elkaar samen.

Het zou beter zijn als het geld zou stromen van de grote hoop naar de kleine hoop. Dat is de wet van de communicerende vaten. Mensen zouden gericht zijn op de naaste: nivellering dus.

Na de oorlog werd alle geld waardeloos verklaard. Iedereen kreeg van minister Lieftink een tientje (het tientje van Lieftink). Vanaf dat moment werd er een compleet nieuwe economie opgestart door de overheid. Dat gaat dus weer gebeuren. Nog twee keer zelfs. Eerst in het antichristelijke rijk door 'share' = de Maitreya = de antichrist. Dat is de NWO, de nieuwe wereld orde. Sinds de zeventiger jaren roept men dat de maitreya er al is, maar dat hij wacht op een beurskrach, die zal beginnen in Japan. In zijn systeem zal rente ook verboden worden. Dat kan hij rustig doen, want hij controleert toch alle betalingen. Daarna komt de echte Messias en dan zal het zo worden zoals in de Bijbel omschreven: een maatschappij zonder rente.

Woeker = rente = neshak. Komt 17 keer voor in de bijbel, plus 2 keer woekeraar.

Nashak = treffen (strike) of bijten met gif; een beet als van een slang.

Is verwant aan Nachash = slang; alleen de kaf en de chet zijn verwisseld.

Vergelijk het Engelse SNaKe en to sneak (wegkruipen uit schaamte); Sneaky.

Gronings: snakken = opscheppen, zich groot maken.

Rente is dus gif. Bovendien blijft het maar doorgroeien. Hoewel het lijkt op winst, is het verlies. Als je niet groeit, ga je eraan kapot. Als je bijvoorbeeld een ton hebt en je parkeert het bij de bank, dan krijg je daar misschien 5 % rente op. Wanneer je dat geld dus investeert, dan moet je eerst 5 % winst maken voordat je quitte staat. Vervolgens komt de belasting nog. Daarom zou je de dingen moeten doen die je graag doet.

Bijbelteksten met woeker en overwinst:

Ex. 22: 25 Indien gij Mijn volk, dat bij u arm is, geld leent, zo zult gij tegen hetzelfde niet zijn, als een woekeraar; gij zult op hetzelfde geen woeker leggen.

Geen rente vragen dus.

Lev. 25: 36 Gij zult geen woeker noch overwinst van hem nemen; maar gij zult vrezen voor uw God, opdat uw broeder bij u leve.

Overwinst komt 7 keer voor en altijd in combinatie met woeker.

Overwinst = tarbiet, van rabah = toenemen, toename, increase.

Tarbiet heeft te maken met trofee = voor degene die het meest heeft gewonnen.

Rabah heeft te maken rijpen, rapen, to reap = oogsten.

Alles wat toeneemt is in feite zuurdesem.

Denk aan de weduwe van Sarepta Sidonis.

37 Uw geld zult gij hem niet op woeker geven, en gij zult uw spijs niet op overwinst geven.

38 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland gevoerd heb, om u het land Kanaän te geven, opdat Ik u tot een God zij.

Je hebt het land om niet gekregen; gedraag je dus zoals Ik.

Wij zouden vertrouwen op de Heer. Hij zorgt.

Deut. 23: 19 Gij zult aan uw broeder niet woekeren, met woeker van geld, met woeker van spijs, met woeker van enig ding, waarmede men woekert.

20 Aan den vreemde zult gij woekeren; maar aan uw broeder zult gij niet woekeren; opdat u de HEERE, uw God, zegene, in alles, waaraan gij uw hand slaat, in het land, waar gij naartoe gaat, om dat te erven.

- Ps. 15: 5 Die zijn geld niet geeft op woeker, en geen geschenk neemt tegen den onschuldige. Die deze dingen doet, zal niet wankelen in eeuwigheid.
- Spr. 28: 8 Die zijn goed vermeerdert met woeker en met overwinst, vergadert dat voor dengene, die zich des armen ontfermt.
- Jes. 24: 2 En gelijk het volk, alzo zal de priester wezen; gelijk de knecht, alzo zijn heer; gelijk de dienstmaagd, alzo haar vrouw; gelijk de koper, alzo de verkoper; gelijk de lener, alzo de ontlener; gelijk de woekeraar, alzo die, van welken hij woeker ontvangt.
- Jer. 15: 10 Wee mij, mijn moeder, dat gij mij gebaard hebt, een man van twist, en een man van krakeel den gansen lande! Ik heb *hun* niet op woeker gegeven, ook hebben zij mij niet op woeker gegeven, *nog* vloekt mij een ieder van hen.
- Ez. 18: 8 Niet geeft op woeker, noch overwinst neemt, zijn hand van onrecht afkeert, waarachtig recht tussen den een en den anderen oefent;
- 13 Geeft op woeker, en neemt overwinst; zou die leven? Hij zal niet leven, al die gruwelen heeft hij gedaan; hij zal voorzeker gedood worden; zijn bloed zal op hem zijn!
- 17 Zijn hand van den ellendige afhoudt, geen woeker noch overwinst neemt, Mijn rechten doet, *en* in Mijn inzettingen wandelt; die zal niet sterven om de ongerechtigheid zijns vaders; hij zal gewisselijk leven.

De teksten uit Jesaja, Jeremía en Ezechiël gaan over het oordeel over Israël. Eén van de redenen voor dat oordeel is werken met rente.

Het hele idee van het geld uitlenen voor rente schijnt afkomstig te zijn uit Babel. Er werd geld naar de tempel gebracht. Dat geld werd weer uitgeleend, met rente, zodat men nog rijker werd.

Babel staat aan de oorsprong van de geschiedenis der volkeren; zij is de moeder der hoererijen en gruwelen der aarde (Openb. 17: 5).

Twee Joodse ballingen waren de oprichters van een bank in Babel.

De gelijkenissen van de ponden en talenten gaan over verschillende omstandigheden. Met het ene pond en het ene talent werd niets gedaan. Had het dan aan de bank gegeven! Maar dat is toch crimineel? Maar als je denkt dat God Zich zo gedraagt, dan kun je het inderdaad beter aan de bank geven. Maar de Heer gedraagt Zich niet als iemand Die maait waar Hij niet gezaaid heeft.

Op die criminaliteit draait ons sociaaleconomisch systeem. Vooral de overheden

doen daar flink aan mee. Ruilhandel zou beter zijn en bij armoede elkaar helpen. Hoewel het lastig is om ons los te rukken uit dit sociaaleconomisch systeem, zouden we toch proberen ons zoveel mogelijk te houden aan het Bijbels economisch systeem.

Onderpand

Geld uitlenen is sowieso een vorm van filantropie. Je kunt wel pand vragen, maar als dat iets is wat mensen dagelijks nodig hebben, dan zou je dat pand voor zonsondergang weer teruggeven. En als je mee naar huis gaat om een onderpand op te halen, dan zou je buiten wachten totdat het pand je gebracht wordt. Je leent geld aan je naaste en dus in de eerste plaats aan je familie. Familiebezit is in de Bijbel een groot goed en bij lenen blijft het dus in de familie.

- Ex. 22: 25 Indien gij Mijn volk, dat bij u arm is, geld leent, zo zult gij tegen hetzelfde niet zijn, als een woekeraar; gij zult op hetzelfde geen woeker leggen.
- 26 Indien gij enigszins uws naasten kleed te pand neemt, zo zult gij het hem wedergeven, eer de zon ondergaat;
- 27 Want dat alleen is zijn deksel, het is zijn kleed over zijn huid; waarin zou hij liggen? Het zal dan geschieden, wanneer hij tot Mij roept, dat Ik het zal horen; want Ik ben genadig!

Dat is een dreigement aan degene die uitleent en onderpand neemt.

- Deut. 24: 10 Wanneer gij aan uw naaste iets zult geleend hebben, zo zult gij tot zijn huis niet ingaan, om zijn pand te pand te nemen;
- 11 Buiten zult gij staan, en de man, dien gij geleend hebt, zal het pand naar buiten tot u uitbrengen.
- 12 Doch indien hij een arm man is, zo zult gij met zijn pand niet nederliggen.
- 13 Gij zult hem dat pand zekerlijk wedergeven, als de zon ondergaat, dat hij in zijn kleed nederligge, en u zegene; en het zal u gerechtigheid zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods.

- Amos 2: 8 En zij leggen zich neder bij elk altaar op de verpande klederen, en drinken den wijn der geboeten *in* het huis van hun goden.

Nog twee belangrijke zaken: het sabbatjaar en het jubeljaar.

Het sabbatjaar

In zeker opzicht is het jubeljaar een sabbatjaar. Er is sprake van cycli van 7 jaren, net als van 7 dagen.

Lev. 25: 2 Spreek tot de kinderen Israëls, en zeg tot hen: Wanneer gij zult gekomen zijn in dat land, dat Ik u geve, dan zal dat land rusten, een sabbat den HEERE.

Sabbat = 7

3 Zes jaren zult gij uw akker bezaaien, en zes jaren uw wijngaard besnijden, en de inkomst daarvan inzamelen.

Dit loopt parallel aan 'zes dagen zult gij arbeiden...'

De 7^e dag zou men rusten en leven van wat de Heer hun geeft.

De 7^e dag en het 7^e jaar zijn een beeld van de 1000 jaren.

Akker bezaaien = heeft te maken met de cyclus van de seizoenen. Het gaat over een jaarcyclus. Het was dus belangrijk te weten wanneer een jaar begint. Over de hele wereld heeft men megalithische bouwwerken opgericht, om te weten wanneer het nieuwe jaar begint. Het heeft ook te maken met de gezette hoogtijden des HEEREN.

4 Doch in het zevende jaar zal voor het land een rust zijn, een sabbat den HEERE; uw akker zult gij niet bezaaien en uw wijngaard niet besnijden.

Elke 7 jaar.

Zaad komt niet vanzelf omhoog; dat doet de Heer. Hoe? Geen idee.

5 Wat van zelf van uw oogst zal gewassen zijn, zult gij niet inoogsten, en de druiven uwer afzondering zult gij niet afsnijden; het zal een jaar der ruste voor het land zijn.

6 En de *inkomst van* den sabbat des lands zal voor u tot spijze zijn, voor u, en voor uw knecht, en voor uw dienstmaagd, en voor uw dagloner, en voor uw bijwoner, die bij u als vreemdeling verkeren.

Men zou er geen oogst van maken en ook niet voor de handel. Men zou er zelf van eten en verder is het voor iedereen.

Dit is de grondwet voor het sabbatjaar.

Ex. 23: 9 Gij zult ook den vreemdeling niet onderdrukken; want gij kent het gemoed des vreemdelings, dewijl gij vreemdelingen geweest zijt in Egypteland.

10 Gij zult ook zes jaar uw land bezaaien, en deszelfs inkomst verzamelen;

11 Maar in het zevende jaar zult gij het rusten en stil liggen laten, dat de armen uws volks mogen eten, en het overige daarvan de beesten des velds eten mogen; also zult gij *ook* doen met

uw wijngaard, *en* met uw olijfbomen.

De slaven worden in het zevende sabbatjaar vrijgelaten. Slaven zijn slaven omdat ze via hun dienst een schuld inlossen. Daarom worden ook slaven vrijgelaten.

- Ex. 21: 2 Als gij een Hebreuwsen knecht kopen zult, die zal zes jaren dienen; maar in het zevende zal hij voor vrij uitgaan, om niet.
- Deut. 15: 12 Wanneer uw broeder, een Hebreër, of een Hebreïenne, aan u verkocht zal zijn, zo zal hij u zes jaren dienen; maar in het zevende jaar zult gij hem vrij van u laten gaan.
- 13 En als gij hem vrij van u laat gaan, zo zult gij hem niet ledig laten gaan:
- 14 Gij zult hem rijkelijk opleggen van uw kudde, en van uw dorsvloer, en van uw wijnpers; waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft, daarvan zult gij hem geven.
- 15 En gij zult gedenken, dat gij een dienstknecht in Egypteland geweest zijt, en dat u de HEERE, uw God, verlost heeft; daarom gebiede ik u heden deze zake.
- 16 Maar het zal geschieden, als hij tot u zeggen zal: Ik zal niet van u uitgaan, omdat hij u en uw huis liefheeft, dewijl het hem wel bij u is;
- 17 Zo zult gij een priem nemen, en steken in zijn oor en in de deur, en hij zal eeuwiglijk uw dienstknecht zijn; en aan uw dienstmaagd zult gij ook alzo doen.
- 18 Het zal niet hard zijn in uw ogen, als gij hem vrij van u gaan laat; want *als* een dubbel-loons-dagloner heeft hij u zes jaren gediend; zo zal u de HEERE, uw God, zegenen in alles, wat gij doen zult.
- Jer. 34: 14 Ten einde van zeven jaren zult gij laten gaan, een iegelijk zijn broeder, een Hebreër, die u zal verkocht zijn, en u zes jaren gediend heeft; gij zult hem dan van u laten gaan; maar uw vaders hoorden niet naar Mij, en neigden hun oor niet.

Ze hebben die slaven nooit vrijgelaten; daarom zegt de HEERE: 'Ik zal jullie krijgen!'.

Kwijtschelding van schulden

- Deut. 15: 1 Ten einde van zeven jaren zult gij een vrijlating maken.
- 2 Dit nu is de zaak der vrijlating, dat ieder schuldeheer, die zijn naaste zal geleend hebben, vrijlate; hij zal zijn naaste of zijn broeder niet manen, dewijl men den HEERE een vrijlating heeft uitgeroepen.

- 3 Den vreemde zult gij manen; maar wat gij bij uw broeder hebt, zal uw hand vrijlaten.

Buitenlanders zijn daarvan niet vrijgesteld, behalve dan wanneer ze binnen hun poorten leefden. Heidenen en ongelovigen staan sowieso schuldig tegenover God.

Neh. 10: 31 Ook als de volken des lands waren en alle koren op den sabbatdag ten verkoop brengen, dat wij op den sabbat, of op een *anderen* heiligen dag van hen niet zouden nemen; en dat wij het zevende jaar zouden vrijlaten, mitsgaders allerhande bezwaarnis.

Het idee was dat het jaar den HEERE zou geheiligd worden, het zou dus gewijd zijn aan de dienst aan God. Ze zouden dan dus Bijbelstudie behoren te doen.

Deut. 31: 10 En Mozes gebood hun, zeggende: Ten einde van zeven jaren, op den gezetten tijd van het jaar der vrijlating, op het feest der loofhutten.

11 Als gans Israël zal komen, om te verschijnen voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in de plaats, die Hij zal verkoren hebben, zult gij deze wet voor gans Israël uitroepen, voor hun oren;

12 Vergadert het volk, en de vrouwen, en de kinderen, en de vreemdelingen, die in uw poorten zijn; opdat zij horen, en opdat zij leren, en vrezen den HEERE, uw God, en waarnemen te doen alle woorden dezer wet.

13 En dat hun kinderen, die het niet geweten hebben, horen en leren, om te vrezen den HEERE, uw God, al de dagen, die gij leeft op het land, naar hetwelk gij over de Jordaan zijt heengaande, om dat te erven.

Neh. 8: 19 En men las in het wetboek Gods dag bij dag, van den eersten dag tot den laatsten dag. En zij hielden het feest zeven dagen, en op den achtsten dag den verbodsdag, naar het recht.

De dienst aan de Heer bestaat dus in de eerste plaats aan het zich laten onderwijzen. Eerst horen en dan doen, voor het geval je mocht zeggen dat dat toch geen praktisch werk is. Alle Schrift is immers van God ingegeven en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is (2 Tim. 3: 16).

Zondags ter kerke gaan is niets mis mee, maar het is geworden tot een karikatuur.

Sancties

In Lev. 26 staan de sancties op het niet onderhouden van het sabbat- en jubeljaar.

- Lev. 26: 31 En Ik zal uw steden een woestijn maken, en uw heiligdommen verwoesten; en Ik zal uw liefelijken reuk niet rieken.
- 32 Ja, Ik zal dat land verwoesten; dat uw vijanden, die daarin zullen wonen, zich daarover ontzetten zullen.
- 33 Daartoe zal Ik u onder de heidenen verstrooien; en een zwaard achter u uittrekken; en uw land zal woest, en uw steden zullen een woestijn zijn.
- 34 Dan zal het land aan zijn sabbatten een welgevallen hebben, al de dagen der verwoesting, en gij zult in het land uwer vijanden zijn; dan zal het land rusten, en aan zijn sabbatten een welgevallen hebben.
- 35 Al de dagen der verwoesting zal het rusten, overmits het niet rustte in uw sabbatten, als gij daarin woondet.

Het is Zijn land en Hij kan dat dus doen.

Het is exact zoals het beschreven wordt over de ballingschap. Die in 606 voor onze jaartelling begon. In 536 kregen ze toestemming om terug te keren.

Hoe dan ook, Israël zou het land uitgezet worden wanneer het zich niet hield aan de sabbatjaren.

- Jer. 34: 12 Daarom geschiedde het woord des HEEREN tot Jeremía, zeggende:
- 13 Zo zegt de HEERE, de God Israëls: Ik heb een verbond gemaakt met uw vaders, ten dage als Ik hen uit Egypteland, uit het diensthuis uitvoerde, zeggende:
- 14 Ten einde van zeven jaren zult gij laten gaan, een iegelijk zijn broeder, een Hebreëër, die u zal gekocht zijn, en u zes jaren gediend heeft; gij zult hem dan van u laten vrijgaan; maar uw vaders hoorden niet naar Mij, en neigden hun oor niet.

Ze hebben het niet gedaan.

- 15 Gijlieden nu waart heden wedergekeerd, en hadt gedaan, dat recht is in Mijn ogen, vrijheid uitroepende, een iegelijk voor zijn naaste; en gij hadt een verbond gemaakt voor Mijn aangezicht, in het huis, dat naar Mijn Naam genoemd is.

Julie hebben ermee ingestemd, maar deden het niet.

- 16 Maar gij zijt weder omgekeerd, en hebt Mijn Naam ontheilgd, en doen wederkomen, een iegelijk zijn knecht, en een iegelijk zijn maagd, die gij hadt laten vrijgaan naar zijn lust; en gij hebt

- hen ten ondergebracht, om ulieden te wezen tot knechten en tot maagden.
- 17 Daarom zegt de HEERE alzo: Gijlieden hebt naar Mij niet gehoord, om vrijheid uit te roepen, een iegelijk voor zijn broeder, en een iegelijk voor zijn naaste; ziet, zo roep Ik uit tegen ulieden, spreekt de HEERE, een vrijheid ten zwaarde, ter pestilentie, en ten honger, en zal u overgeven ter beroering allen koninkrijken der aarde.

Vrijheid ten zwaarde = ironie/sarcasme.
Dit alles zou gebeuren omdat ze sabbatjaren onderhielden.

Het jubeljaar

- Lev. 25: 8 Gij zult u ook tellen zeven jaarweken, zevenmaal zeven jaren; zodat de dagen der zeven jaarweken u negen en veertig jaren zullen zijn.

Jaarweek = periode van 7 jaren. Eén maal in de 49 jaar zou er een jubeljaar zijn.

- 9 Daarna zult gij in de zevende maand, op den tienden der maand, de bazuin des geklanks doen doorgaan; op den verzoendag zult gij de bazuin doen doorgaan in uw ganse land.

de 10e van de 7e maand is het begin van het jubeljaar en dus ook het begin van de 1000 jaren.

- 10 En gij zult dat vijftigste jaar heiligen, en vrijheid uitroepen in het land, voor al zijn inwoners; het zal u een jubeljaar zijn; en gij zult wederkeren een ieder tot zijn bezittingen, en zult wederkeren een ieder tot zijn geslacht.
- 11 Dit jubeljaar zal u het vijftigste jaar zijn; gij zult niet zaaien, noch inoogsten wat van zelf daarin gewassen zal zijn, noch ook *de druiven* der afzonderingen in hetzelfde afsnijden.
- 12 Want dat is het jubeljaar; het zal u heilig zijn; gij zult uit het veld de inkomst daarvan eten.
- 13 Op dat jubeljaar zult gij ieder wederkeren tot zijn bezitting.

Vers 13 gaat over onroerend goed.

- 14 Daarom, wanneer gij aan uw naaste wat veilbaars verkopen, of uit de hand uws naasten kopen zult, dat niemand de een den ander verdrukke.
- 15 Naar het getal der jaren, van het jubeljaar af, zult gij van uw naaste kopen, en naar het getal van de jaren der inkomsten zal

hij het aan u verkopen.

Het gaat over de prijs die in 49 jaar afgeschreven wordt. Vlak voor het jubeljaar is het dus niks meer waard. De prijs is niet onderhandelbaar en er hoeft ook geen overdrachtsbelasting betaald te worden.

- 16 Naar de veelheid der jaren zult gij zijn koop vermeederen, en naar de weinigheid der jaren zult gij zijn koop verminderen; want hij verkoopt aan u het getal der inkomsten.

In werkelijkheid wordt het stuk grond niet verkocht, maar het gebruik ervan. Strikt genomen blijft de grond eigendom van God, ofwel de familie die de grond toebedeeld gekregen heeft.

- 17 Dat dan niemand zijn naaste verdrukke; maar vreest voor uw God; want Ik ben de HEERE, uw God!

Dat is de essentie van deze wetten: als je er niet aan houdt, dan zal de Heer je krijgen.

- 18 En doet Mijn inzettingen, en houdt Mijn rechten, en doet dezelve; zo zult gij zeker wonen in het land.
19 En het land zal zijn vrucht geven, en gij zult eten tot verzadiging toe; en gij zult zeker daarin wonen.
20 En als gij zoudt zeggen: Wat zullen wij eten in het zevende jaar? Ziet, wij zullen niet zaaien, en onze inkomst niet inzamelen;
21 Zo zal Ik Mijn zegen gebieden over u in het zesde jaar, dat het de inkomst voor drie jaren zal voortbrengen.
22 Het achtste jaar nu zult gij zaaien, en zult van de oude inkomst eten, tot het negende jaar toe; totdat zijn inkomst ingekomen is, zult gij het oude eten.

De voorgaande verzen gingen over het jubeljaar; dat is hier ook zo, maar omdat het jubeljaar eveneens een sabbatjaar is, gelden hier voor het zaaien en oogsten dezelfde regels als voor een sabbatjaar.

Het zesde jaar zal een extra goed jaar zijn, genoeg voor het 6^e, 7^e en 8^e jaar.

Voordat er weer nieuwe oogst is, kun je eten van de oogst van het 6^e jaar. Denk ook aan Jozef met de 7 vette- en 7 magere jaren.

De Heer zou ervoor zorgen. Dat heeft met natuurwetten en statistieken niets te maken.

- 23 Het land zal ook niet voor altoos verkocht worden; want het land is het Mijne, dewijl gij vreemdelingen en bijwoners bij Mij zijt.

Het land **is** van de Heer.

- 24 Daarmee zult gij, in het ganse land uwer bezitting, lossing voor het land toelaten.
- 25 Wanneer uw broeder zal verarmd zijn, en iets van zijn bezitting verkocht zal hebben, zo zal zijn lossing, die hem nabestaande is, komen, en zal het verkochte zijns broeders lossen.

Degene die hem het naast bestane is.

- 26 En wanneer iemand geen lossing zal hebben, maar zijn hand bekomen en hij gevonden zal hebben, zoveel genoeg is tot zijn lossing;

Als hij het zelf betalen kan...

- 27 Dan zal hij de jaren zijner verkoping rekenen, en het overschot zal hij den man, wien hij het verkocht had, weder uitkeren; en hij zal weder tot zijn bezitting komen.

De prijs is afhankelijk van wanneer het jubeljaar is. De eigenaar heeft het recht de grond terug te kopen wanneer hij wil. De lossing kan dat ook. Het is dus eigenlijk geen koop maar pacht.

- 28 Maar indien zijn hand niet gevonden heeft, wat genoeg is, om aan hem weder uit te keren, zo zal zijn verkochte goed zijn in de hand van deszelfs koper tot het jubeljaar toe; maar in het jubeljaar zal het uitgaan, en hij zal tot zijn bezitting wederkeren.

In het jubeljaar wordt er sowieso gelost. In het sabbatjaar worden roerende goederen teruggegeven en slaven krijgen hun vrijheid weer terug. De slaaf kan er echter ook voor kiezen bij zijn heer te blijven. Het 50^e jaar is voor de teruggave van onroerend goed.

- 29 Insgelijks, wanneer iemand een woonhuis *in* een bemaarde stad zal verkocht hebben, zo zal zijn lossing zijn, totdat het jaar zijner verkoping volkomen zal zijn; in een vol jaar zal zijn lossing zijn.
- 30 Maar is het, dat het niet gelost wordt, tegen dat hem het gehele jaar zal vervuld zijn, zo zal hij dat huis, hetwelk in die stad is, die een muur heeft, voor altoos blijven aan hem, die dat gekocht heeft, onder zijn geslachten; het zal in het jubeljaar

- niet uitgaan.
- 31 Doch de huizen der dorpen, die rondom geen muur hebben, zullen als het veld des lands gerekend worden; daarvoor zal lossing zijn, en zij zullen in het jubeljaar uitgaan.

Een huis in een stad kan binnen één jaar nog gelost worden, daarna nooit meer. Dan is de koop definitief. Dat geldt dus niet voor huizen in dorpen; die worden gewoon in het jubeljaar gelost.

- 32 Aangaande de steden der Levieten, *en* de huizen der steden hunner bezitting; de Levieten zullen een eeuwige lossing hebben.

De Levieten hadden 48 steden. Eeuwige lossing = er kan altijd gelost worden.

- 33 En als men onder de Levieten lossing zal gedaan hebben, zo zal de koop van het huis en van de stad zijner bezitting in het jubeljaar uitgaan; want de huizen van de steden der Levieten zijn hun bezitting in het midden van de kinderen Israëls.
- 34 Doch het veld van de voorstad hunner steden zal niet verkocht worden; want het is een eeuwige bezitting voor hen.
- 35 En als uw broeder zal verarmd zijn, en zijn hand bij u wankelen zal, zo zult gij hem vasthouden, *zelfs* een vreemdeling en bijwoner, opdat hij bij u leve.

Overdrachtelijk elkaar steunen. Die dingen toepassen in een niet christelijk land is een ernstige bedreiging van de cultuur. Maar iedereen is natuurlijk van harte welkom binnen de Gemeente.

- 36 Gij zult geen woeker noch overwinst van hem nemen; maar gij zult vrezen voor uw God, opdat uw broeder bij u leve.

Gaat het hem slecht, reik hem de hand.

- 37 Uw geld zult gij hem niet op woeker geven, en gij zult uw spijs niet op overwinst geven.
- 38 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit Egypteland gevoerd heb, om u het land Kanaän te geven, opdat Ik u tot een God zij.
- 39 Desgelijks, wanneer uw broeder bij u zal verarmd zijn, en zich aan u verkocht zal hebben, gij zult hem niet doen dienen den dienst van een slaaf;

Hij wordt niet het eigendom van z'n heer, maar werknemer.

- 40 Als een dagloner, als een bijwoner zal hij bij u zijn; tot het

- jubeljaar zal hij bij u dienen.
- 41 Dan zal hij van u uitgaan, hij en zijn kinderen met hem, en hij zal tot zijn geslacht wederkeren, en tot de bezitting zijner vaders wederkeren.
- 42 Want zij zijn Mijn dienstknechten, die Ik uit Egypteland uitgevoerd heb; zij zullen niet verkocht worden, gelijk men een slaaf verkoopt.
- 43 Gij zult geen heerschappij over hem hebben met wreedheid; maar gij zult vrezen voor uw God.

En zo het hele hoofdstuk uit.

- Lev. 27: 17 In dien hij zijnen akker van het jubeljaar af geheiligd zal hebben, zo zal het naar uw schatting stand hebben
- 18 Maar zo hij zijn akker na het jubeljaar geheiligd zal hebben, dan zal hem de priester het geld rekenen, naar de jaren, die nog overig zijn tot het jubeljaar; en het zal van uw schatting afgetrokken worden.
- 19 En indien hij, die den akker geheiligd heeft, denzelven ganselijk lossen zal, zo zal hij een vijfde deel des gelds uwer schatting daarboven toedoen, en dezelve zal hem gevestigd zijn.
- 20 En indien hij dien akker niet zal lossen, of indien hij dien akker aan een anderen man verkocht heeft, zo zal hij niet meer gelost worden.
- 21 Maar die akker, nadat hij in het jubeljaar zal uitgegaan zijn, zal den HEERE heilig zijn, als een verbannen akker; de bezitting daarvan zal des priesters zijn.
- 22 En indien hij den HEERE een akker heeft geheiligd, dien hij gekocht heeft, en niet is van den akker zijner bezitting;
- 23 Zo zal de priester hem rekenen de som uwer schatting tot het jubeljaar; en hij zal op denzelven dag uw schatting geven, een heiligheid den HEERE.
- 24 In het jubeljaar zal die akker wederkomen tot dien, van wien hij hem gekocht had, tot hem, wiens de bezitting van dat land was.
- Num. 36: 4 Als ook de kinderen Israëls een jubeljaar zullen hebben, zo zou haar erfenis toegedaan zijn tot de erfenis van dien stam, aan welken zij zouden geworden zijn; alzo zou haar erfenis van de erfenis van den stam onzer vaders afgetrokken worden.

Num. 36 gaat over de dochteren van Zeláfead.

- Ezech. 46: 17 Maar wanneer hij van zijn erfenis een geschenk zal geven aan

een van zijn knechten, die zal dat hebben tot het vrijjaar toe; dan zal het tot den vorst wederkeren; het is immers zijn erfenis, zijn zonen zullen het hebben.

Dit vers spreekt over het jubeljaar, maar het gaat over de 1000 jaren. Als de Heer komt en Koning wordt over de volkeren, dan zullen deze dingen geschieden.

Jes. 61: 2 Om uit te roepen het jaar van het welbehagen des HEEREN, en den dag der wraak onzes Gods; om alle treurigen te troosten;

Het jaar van het welbehagen des HEEREN is nu (Zie 2 Kor. 6: 2).

Nu ontvangen wij de zegeningen van de Heer. Mochten we slaven zijn geweest of schuldig zijn tegenover God, we zijn nu vrij en dus is het nu de tijd om ons te laten onderwijzen door God. Deze tijd is dus geheiligd. Daarom zal Zijn Woord, het Zaad der wedergeboorte vrucht dragen.

Belasting

Is het geoorloofd de keizer belasting te betalen? 200 jaar geleden deden we dat aan Napoleon Bonaparte. Kunnen wij wat van ons is ter beschikking stellen aan een criminele overheid? In principe ja. Een landelijke overheid is een Bijbels gegeven.

Vroeger kwam men in protest tegen de tijd dat men meer dan 10% van zijn inkomen aan belasting moest betalen (tijdens de 80-jarige oorlog). In Nederland werd toen de 10^e penning opgelegd. Nu betalen we meer dan 90% belasting!

In Israël betaalde men geen belasting, maar toch ook wel. Een soort belasting dat werd opgelegd op de opbrengst van het onroerend goed; dus op graan, druiven en dergelijke. Dat was 10% en daar kon alles van betaald worden, ook de Levieten en ambtenaren.

Wat moest de overheid met al die zakken aardappels? Verkopen aan bijvoorbeeld Tyrus en Sidon. De Feniciërs/Israëlieten voorzagen in Carthago het hele Romeinse rijk van voedsel (zie ook Jozef).

Alles wat leeft is echter van God en Hij geeft de wasdom (zie 1 Kor. 3: 6, 7).

Na verloop van tijd werd de overheid zo inhalig dat ze niet alleen belasting hieven op de opbrengst van het onroerend goed, maar nu ook op het onroerend goed zelf. Je wordt verplicht aan het werk gezet en je wordt tot slaaf van de overheid gemaakt. Zo wordt je bezit een last om je nek. Mensen kunnen ook vaak een erfenis niet betalen vanwege de overdrachtsbelasting en successierechten. Dan vervalt het aan de staat en dat is natuurlijk ook de bedoeling.

In Israël had je naast de tienden ook nog de vrijwillige offers. En waarom ook niet? Het land was van de Heer en het volk profiteerde daarvan.

Abraham gaf tienden aan Melchizédek. Je betaalt tienden aan degene die meerder is dan jij. Door het geven van die tienden erken je dat (zie Gen. 14 en Hebr. 7).

- Gen. 28: 22 En deze steen, dien ik (Jakob) tot een opgericht teken gezet heb, zal een huis Gods wezen, en van alles, wat Gij mij geven zult, zal ik U voorzeker de tienden geven!
- Lev. 27: 30 Ook alle tienden des lands, van het zaad des lands, van de vrucht van het geboomte, zijn des HEEREN; zij zijn den HEERE heilig.
 31 Maar zo iemand van zijn tienden immer iets lossen zal, hij zal zijn vijfde deel daarboven toedoen.
 32 Aangaande al de tienden van runderen en klein vee, alles wat onder de roede zal doorgaan, het tiende zal den HEERE heilig zijn.
 33 Hij zal tussen het goede en het kwade niet onderzoeken; hij zal het ook niet verwisselen; maar indien hij het immers verwisselen zal, zo zal dit, en wat daarvoor verwisseld is, heilig zijn; het zal niet gelost worden.
- Num. 18: 21 En zie, aan de kinderen van Levi heb Ik alle tienden van Israëls ten erve gegeven, voor hun dienst, dien zij bedienen, den dienst van de tent der samenkomst.
 22 En de kinderen Israëls zullen niet meer naderen tot de tent der samenkomst, om zonde te dragen *en* te sterven.
 23 Maar de Levieten, die zullen bedienen den dienst van de tent der samenkomst, en die zullen hun ongerechtigheid dragen; het zal een eeuwige inzetting zijn voor uw geslachten; en in het midden van de kinderen Israëls zullen zij geen erfenis erven.
 24 Want de tienden der kinderen Israëls, die zij den HEERE tot een hefoffer zullen offeren, heb Ik aan de Levieten tot een erfenis gegeven; daarom heb Ik tot hen gezegd: Zij zullen in het midden der kinderen Israëls geen erfenis erven.
- Deut. 12: 6 En daarheen zult gijlieden brengen uw brandofferen, en uw slachtofferen, en uw tienden, en het hefoffer uwer hand, en uw geloften, en uw vrijwillige offeren, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen.
 7 En aldaar zult gijlieden voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, eten en vrolijk zijn, gijlieden en uw huizen, over alles, waaraan gij uw hand geslagen hebt, waarin u de HEERE, uw God, gezegend heeft.
 17 Gij zult in uw poorten niet mogen eten de tienden van uw koren, en van uw most, en van uw olie, noch de eerstgeboorten van uw runderen en van uw schapen, noch enige uwer geloften, die gij zult hebben beloofd, noch uw

vrijwillige offeren, noch het hefoffer uwer hand.

18 Maar gij zult dat eten voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, in deze plaats, die de HEERE, uw God, verkiesen zal, gij, en uw zoon, en uw dochter, en uw dienstknecht, en uw dienstmaagd, en de Leviet, die in uw poorten is; en gij zult vrolijk zijn voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, waaraan gij uw handen geslagen hebt.

19 Wacht u, dat gij den Leviet niet verlaat, al uw dagen in uw land.

- Deut. 14: 21 Gij zult geen dood aas eten; den vreemdeling, die in uw poorten is, zult gij het geven, dat hij het ete, of verkoopt het den vreemde; want gij zijt een heilig volk den HEERE, uw God. Gij zult het bokje niet koken in de melk zijner moeder.
- 22 Gij zult vertrouwelijk verdienen al het inkomen uws zaads, dat elk jaar van het veld voortkomt.
- 23 En voor het aangezicht des HEEREN, uws God, ter plaatse, die Hij verkiesen zal, om Zijn Naam aldaar te doen wonen, zult gij eten de tienden van uw koren, van uw most, en van uw olie, en de eerstgeboorten uwer runderen en uwer schapen; opdat gij den HEERE, uw God, leert vrezen alle dagen.
- 24 Wanneer dan nog de weg voor u te veel zal zijn, dat gij zulks niet zoudt kunnen heendragen, omdat de plaats te verre van u zal zijn, die de HEERE, uw God, verkiesen zal, om Zijn Naam aldaar te stellen; wanneer de HEERE, uw God, u zal gezegend hebben;
- 25 Zo maak het tot geld, en bindt het geld in uw hand, en gaat naar de plaats, die de HEERE, uw God, verkiesen zal;
- 26 En geeft dat geld voor alles, wat uw ziel gelust, voor runderen en voor schapen, en voor wijn, en voor sterken drank, en voor alles, wat uw ziel van u begeren zal, en eet aldaar voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, en weest vrolijk, gij en uw huis.
- 27 Maar den Leviet, die in uw poorten is, zult gij niet verlaten; want hij heeft geen deel noch erve met u.
- 28 Ten einde van drie jaren zult gij voortbrengen alle tienden van uw inkomen, in hetzelfde jaar, en gij zult ze wegleggen in uw poorten;
- 29 Zo zal komen de Leviet, dewijl hij geen deel noch erve met u heeft, en de vreemdeling, en de wees en de weduwe, die in uw poorten zijn, en zullen eten en verzadigd worden; opdat u den HEERE, uw God, zegene in al het werk uwer hand, dat gij zult doen.

- Deut. 26: 12 Wanneer gij zult geëindigd hebben alle tienden van uw inkomen te verdienen, in het derde jaar, zijnde een jaar der tienden; dan zult gij aan den Leviet, aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe geven, dat zij in uw poorten eten en verzadigd worden.
- 13 En gij zult voor het aangezicht des HEEREN, uws Gods, zeggen: Ik heb het heilige uit het huis weggenomen, en heb het ook aan den Leviet, aan den vreemdeling, aan den wees en aan de weduwe gegeven, naar al Uw geboden, die Gij mij geboden hebt; ik heb niets van Uw geboden overtreden, en niets vergeten.
- 14 Ik heb daarvan niets gegeten in mijn leed, en heb daarvan niets weggenomen tot iets onreins, noch daarvan gegeven tot een dode; ik ben der stem des HEEREN, mijns Gods, gehoorzaam geweest, ik heb gedaan naar alles, wat Gij mij geboden hebt.
- 15 Zie nederwaarts van Uw heilige woning, van den hemel, en zegen Uw volk Israël, en het land, dat Gij ons gegeven hebt, gelijk als Gij onzen vaders gezwoeren hebt, een land van melk en honig vloeiende.

De toepassing van het geven van tienden

- Neh. 10: 37 En dat wij de eerstelingen onzes deegs, en onze hefofferen, en de vrucht aller bomen, most en olie, zouden brengen tot de priesteren, in de kameren van het huis onzes Gods, en de tienden onzes lands tot de Levieten; en dat dezelve Levieten de tienden zouden hebben in alle steden onzer landbouwerij;
- 38 En dat er een priester, een zoon van Aäron, bij de Levieten zou zijn, als de Levieten de tienden ontvangen; en dat de Levieten de tienden der tienden zouden opbrengen ten huize onzes Gods, in de kameren van het schathuis.
- Amos 4: 4 Komt te Beth-El, en overtreedt te Gilgal; maakt des overtredens veel, en brengt uw offers des morgens, uw tienden om de drie dagen!
- Hebr. 7: 5 En die uit de kinderen van Levi het priesterschap ontvangen, hebben wel bevel om tienden te nemen van het volk, naar de wet, dat is, van hun broederen, hoewel die uit de lenden van Abraham voortgekomen zijn.
- 6 Maar hij, die zijn geslachtsrekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tienden genomen, en hem, die de beloftenissen had, heeft hij gezegend.
- 7 Nu, zonder enig tegenspreken, hetgeen minder is, wordt

- gezegend van hetgeen meerder is.
- 8 En hier nemen wel tienden de mensen, die sterven, maar aldaar *neemt ze* die, van welken getuigd wordt, dat hij leeft.
- 9 En, om zo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tienden gegeven;
- 10 Want hij was nog in de lenden des vaders, als hem Melchizédek tegemoet ging.

Tienden werden gegeven aan de Levieten, die op hun beurt ook weer tienden gaven aan de tempel (zie ook Num. 18: 26).

De tienden werden opgeslagen bij de tempel. Vroeger vond je bij elke abdij ook tiendenschuren. Ook toen werden tienden in natura gegeven.

Specifieke belastingen

Salomo hief belasting voor o.a. de tempelbouw. Of dat terecht was, valt nog te bezien. Na Salomo wilden de tien stammen dat de belasting verlaagd werd. Dit gebeurde niet en dus gingen ze naar huis en kozen zich een andere koning, Jeróbeam.

Elke keer als een buitenlandse macht Israëel onderwierp, moesten ze belasting betalen, anders werd het hele land verwoest.

Premier Balkenende riep een paar jaar geleden dat hij zo graag wilde dat de VOC-mentaliteit weer terugkeerde. Maar de tijd dat het volk in opstand komt omdat de belasting te hoog is, ligt ver achter ons. In plaats daarvan lenen we gewoon en betalen daar onze belasting van. Het is allemaal winst en het blaast zich op. Dat is ook al gebeurd in de jaren 20 van de vorige eeuw. Uiteindelijk leidt dat tot oorlog. Het houdt geen stand, omdat het niet Bijbels is.

In deze schepping groeit er niets; het is allemaal degeneratie en devaluatie. Voor zover het er anders uitziet, is het gebakken lucht.

Er is alleen groei in de nieuwe schepping, maar dat is vooralsnog geestelijke groei. Voor de rest is het een goocheltruc, waarin we allemaal meegezogen worden, blijf in je persoonlijke leven zover mogelijk weg van dat systeem. Wij leven immers van wat God ons geeft. En Hij geeft ons wat wij nodig hebben.

Je zou je vertrouwen niet stellen op de onzekerheden van het wereldse bestaan. En als dat toch zeker lijkt, dan zal de Heer daar alsnog een einde aan maken. Wij zouden ons aan Hem overgeven en Hem dienen. Dan zal Hij meer dan overvloediglijk geven, boven al wat wij bidden of denken.

De rest heeft geen enkele zin. Wij zijn op weg naar onze zoonstelling en als wij ons vertrouwen daarop stellen en op de Heer, dan zal Hij ons rijkelijk geven.

Amen